

III. 7 Ráma se ptá, kdo je Bůh či nejvyšší Já, kde přebývá a jak k němu lze dojít.

RÁMA se zeptal: Kde tento Bůh, toto nejvyšší Já, přebývá a jak k němu lze dojít?

VASIŠTHA odpověděl: Bůh, kterého jsem ti popisoval, není daleko. Je Inteligencí či Vědomím přebývajícím v těle. Je vesmírem, třebaže vesmír není on. Je čiré Vědomí.

RÁMA podotkl: I malé dítě řekne, že Bůh je Vědomí, tak proč je třeba to rozebírat a dále se tím zabývat?

VASIŠTHA odpověděl: Kdo chápe čiré Vědomí jako vesmír objektů, ten neví nic. Vesmír je vnímající. Vnímající je duše jedince neboli *džíva*. Tento vnímající vytvoří objekt, který lze poznávat, a upadne do utrpení. Jestliže to, co lze poznávat, ustoupí do pozadí a pozornost se přesune k nepoznatelnému čirému Vědomí, je tu naplnění a člověk se vymaní z utrpení.

Dokud to, co je poznatelné, neustoupí do pozadí, nemůže se pozornost člověka obrátit k nepoznatelnému. Nestačí, aby si *džíva* uvědomil svoji zapletenost do *samsáry*. Je-li však dosaženo Boha, utrpení *samsáry* zmizí.

RÁMA požádal: Prosím, svatý muži, popiš mi Boha.

VASIŠTHA odpověděl: Bůh je kosmické Vědomí, v němž přestává existovat vesmír takový, jaký byl. Přestává v něm existovat vzájemný vztah subjektu a objektu.³ Bůh je prázdnota, v níž se projevuje vesmír. V Bohu zůstává i kosmické Vědomí klidné a nepohnuté jako hora.

RÁMA se zeptal: Jak můžeme dosáhnout Boha a uvědomit si neskutečnost světa, který jsme vždy považovali za skutečný?

VASIŠTHA odpověděl: Boha lze dosáhnout jen tehdy, když je člověk pevně ustálen v přesvědčení o tom, že vesmír je stejně klamný jako modrá barva nebe. Dvojnost neboli dualita předem předpokládá jednotu a nedvojnost zase dualitu. Boha lze dosáhnout jen tehdy, je-li tu poznání, že celé stvoření je klam.

3 Jde o subjekt, který pozoruje, a objekt, který je pozorován. (Pozn. překl.)